

BOŚĆ (41) *vb impf*

o jasne; forma bodł *tekstów nie oznaczających ó*.

inf bość (7). ◇ *praes 1 sg* bodę (1). ◇ *2 sg* bodziesz (1). ◇ *3 sg* bodzie (5). ◇ *3 pl* bodą (6). ◇ *praet 3 sg m* b(o)dł (3). *f* bodła (3). ◇ *3 pl m pers* bodli (1). ◇ *fut 2 sg m* będziesz b(o)dł (1). ◇ *3 sg m* będzie bość (1). ◇ *con 3 sg f* by bodła (1). *n* by bodło (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Kluc, dźgać rogiem, uderzać ostrym, spiczastym przedmiotem; adhihere calcaria, admovere calcar, auferre calcaribus equum, calcari agitare quadrupedem, concitare equum calcaribus, cornu ferire, cornu petere, ferrata calce cruentare cornipedem, fodere latus, fodicare, stimulare, subdere, subiectare stimulos lasso Cn (29) :*

bość kogo co (2): nálezł tám Kozyeł iągody zową Lábrufká/ iadł ie y vpił fie imi/ poczał drugie Kozy bość *BielKron* 6; Ielenie nas bodą *LeovPrzepSamb* b4.

*Zwroty: »mieczem bość« : iáko Setniká obierano męzá vrodziwe⁶⁰/ [...] ktory fie vmiál z nieprzyaciélem potkác/ [...] mieczem bość *BielSpr* 13v.*

*»rogami bość« : Cornupeta, Który rógami bodzie/ ná rogi bierze. *Mącz* 66a.*

W przen (8) : Abowiem ci ciołkowie [*bracia Maciejowscy herbu Ciołek*]/ nie szkodliwie bodą *RejZwierz* 53v.

bość kogo (4): Ná iákicy tu człowiek grudzye/ Ze wńzech go ftron czárći bodą *BielKom* D3v; *BibRadz* 3. *Reg* 22/11; *RejAp* 100, 102v.

bość w co: Ku Fortunie. COM ci przewinił ty niebáczna Páni/ Ze mi bodziefz w bok oftrymi rogami. *CzahTr* Bv.

bość czym (6): *BibRadz* 3. *Reg* 22/11; Otho wneth dobrzy wzbudzaią wyznawácze wierney prawdy Páńfkicy/ ktorzy gromią íprzećwiniiki iego głómi frogiemi Prorockiemi/ Apóstołfkimi/ y tymi zbroiami á frogiemi groty ie bodą *RejAp* 102v, 100, 110, 142v; *CzahTr* Bv.

Zwrot: »bość rogami« (5): Tymi [*rogami*] bédziefz bodł Syriyczyki áz ie wynifzczyfz. *BibRadz* 3. *Reg* 22/11; *RejAp* 100, 110v, 142v; *CzahTr* Bv. *Cf* »prześladować a bość«.

Szereg: »prześladować a bość« (2): oni frodzy tyránnowie/ [...] ktorzy przenafládowáli á bodli tymi złościwemi rogami fwemi wierne Páńfkicy *RejAp* 100; *WujNT* 866.

a. *Pobudzać, zachęcać, podniecać, skłaniać do ruchu przez ukłucie (najczęściej ostrogą); subagitare *Mącz*; perstimulare *Calep* (15) : Subagito, ut Subagito equum Ruřzać na koniu/ bość. *Mącz* 6b; Perstimulo – Bodę, przebodam. *Calep* 791b.*

bość kogo, co (9): *RejFig* Bbv; *RejZwierz* 17v; *BielKron* 122v; *Equiso*, Rořtucharz/Obyeźdzác konny/ Mářztałers ktory fie s końmi vmie obchodzić/ To yeřł/ Dobrze konie wieřć y bość. *Mącz* 107b, 6b; *OrzQuin* Ov; poczęli przyaciele/ koniá pod nim boćc nieznácźnie *GórnDworz* O7v, P3; *RejZwierz* 221.

bość czym (3): *RejZwierz* 17v; [*Aleksander*] go [*konia*] łágodnie głałkał/ grzywe czołał/ áz nań wfiadł/ y rořpuścił/ y ořtrogami bodł. *BielKron* 122v; *Calag* 459a. *Cf* *Zwrot*.

Zwrot: »bość ostrogą (-ami)« (3): A on go [*konia*] krīgiem łomi/ bodzye ořtrogami *RejZwierz* 17v; *BielKron* 122v; *Calag* 459a.

W przen (3) :

bość kogo co (3): Bos to łpychy wieczey czynial Ze czie ze wżąd bodł doftatek Wieczes też tam dal oftatek. *RejKup* g7v; *LubPs* gg2; A bozdź iáko zła łzkápę/ ząwždy vpornego. *RejZwierz* 17v.

b. Boleć, kłuc (o dolegliwościach fizycznych) (1) :

bość w czym [w zdaniu bezpodmiotowym, nieosobowo]: A kiedy nieiáko bodźie w Pęchyrzu/ niedořtátek ielt *SienLek* 20v.

2. Niepokoić, razić, boleśnie dotykać; krzywdzić, gnębić, uciskać (12) : Nie kazde przyrodzenie łnadz by wytrfać mogło Zwłałzcza gdy ćirpi krzywdę aby też nie bodło *RejJóz* L5v.

bość kogo, co (10): *RejRozpr* E3; *RejKup* n3v; *BudNT* a2v; *SkarJedn* 77; *SkarŻyw* 508; *KochFr* 16, 18; *GórnTroas* 39; Proch w świećie człowiek/ bo w łmętney przygodźie/ Y žal w nim ferce bodźie *RybGęśli* D2; *CiekPotr* 75. *Cf bość w co.*

bość w co: Iuř dawno to mię w ferce bodźie, Co zá łpráwę ten łotrzyk miał przed domem moim. *CiekPotr* 75.

Zwroty: »bość w oczy«: to v mnie więcey niź pewna rzecz iż iesli kiedy ktore księgi/ tedy teraz ten moy przekład będzie Czártá bość woczy *BudNT* a2v *przedm.*

»bość (w) serce« (4): *BibRadz Eccli* 22/24; Bo máiac zránioną duřę/ Rad y nie rad plákáć muřę/ Co łnaść nie cześć: to ku łzkodźie/ Y zelżywość ferce bodźie. *KochTr* 18; *RybGęśli* D2; *CiekPotr* 75.

Formacje pochodne: *dobość, dobość się, obość się, odbość, pobość, przebość, przebość się, rozbość, ubość, wbość, wybość się, zabość, zbość, zbość się; przebadać, przybadać; przebodać.*

Cf **BODĄCY, BODZENIE, BODZIENIE, BODZIONY**

KN